

POVIJEST ZAJEDNICE TEHNIČKE KULTURE VALPOVO

NARODNA TEHNIKA

Prvi organizirani oblik u tehničkoj kulturi u Valpovštini bilježimo 1948. godine, kada je osnovan Kotarski odbor Narodne tehnike Belišće, na inicijativu Antuna Truhara, Zorana Mavričića i Ante Ruljanića iz Belišća. U ljeto 1949. godine, inicijativom A. Truhara, koji se sam počeo baviti amaterskom gradnjom čamaca, okupilo se nekoliko zainteresirane mladeži, pa dolazi do osnivanja udruge pod imenom "BRODARSKI KLUB NARODNE TEHNIKE BELIŠĆE" sa središtem u objektu "Jadranske straže" na Dravi. Bila je to prva osnovana udruga tehničke kulture u to vrijeme u Valpovštini. Razdoblje od 1950.-1960. godine, karakterizira organiziranje slijedećih sadržaja u okviru društva i klubova tehničke kulture, pa bilježimo osnivanje:

- 1950. godine - Klub foto kino amatera Valpovo
- 1956. godine - Radio klub Belišće
- 1957. godine - Učenička zadruga "I.L. Ribar" OŠ Valpovo
- 1958. godine - Auto moto društvo Valpovo
- 1959. godine - Auto moto društvo "Radnik" Belišće"
- 1959. godine - Radio klub "N. Tesla" Valpovo

Šezdesetih godina interes za tehničku kulturu izražen je u radnim organizacijama i školama, te se osnivaju:

- 1960. godina - Društvo inženjera i tehničara Belišće
- 1963. godina - Društvo kemičara i tehnologa Belišće
- 1967. godina - Klub mladih tehničara "N. Tesla" OS Valpovo
- 1970. godina - Klub mladih tehničara OŠ Belišće
- 1974. godina - Društvo energetičara Belišće
- 1978. godina - Foto kino klub "FOK" Valpovo

Sedamdesetih dolazi do stagniranja u tehničkoj kulturi, a očituje se u smanjenom interesu pojedinaca, zbog neriješenog statusa, načina financiranja i prostora za rad. Početkom osamdesetih godina otvorena je novija povijest u razvitku tehničke kulture. Aktivnosti su usmjerene na konačno rješenje financiranja, a time i statusa, i to osnivanjem Interesne zajednice za tehničku kulturu općine Valpovo 1981. godine. Od tada bilježimo nove programe kroz djelatnosti udruge:

- 1981. godine - Astronomsko društvo "Sirius" Valpovo
 - 1981. godine - Društvo izumitelja i autora tehničkih unapređenja općine Valpovo
 - 1981. godine - Foto kino klub "Spektar" Ladimirevci
 - 1982. godine - Omladinski klub tehnike "14. travanj" Srednje škole u Valpovu
- Osiguravanjem stalnog izvora prihoda i financiranja tehničke kulture, proširuju se sadržaji i programi, te stvaraju mogućnosti za rješavanje i drugih značajnih pitanja. Godine 1984. započela je aktivnost na trajnom rješavanju vlastitog prostora za rad, kako udruga tehničke kulture, tako i Saveza. Aktivnosti su završene tek 1989. godine uz mnogo odricanja i veliki entuzijazam, rekonstrukcijom (adaptacijom) i uređenjem objekta Fiskulturnog doma u Valpovu u ulici Braće Radića, za potrebe tehničke kulture. Početak devedesetih godina karakterizira uključivanje velikog broja članova udruga tehničke kulture u Domovinski rat 1991. godine, te pružanje stručne, materijalne i druge pomoći u obrani domovine.

ASTRONOMIJA

Interes za astronomiju na području Valpovštine bilježimo uvođenjem nastavnog predmeta astronomija šk. godine 1980./1981. u COUO "14. travanj" Valpovo. U 1/13 razred upisuje se 35 učenika. Predmet astronomija zadržan je do šk. godine 1983./1984. kada je ukinut. U Valpovu se budi interes za organizirane aktivnosti i izvan škole, pa 10. ožujka 1981. godine dolazi do osnivanja Astronomskog društva "Sirius" Valpovo, sa 150 upisanih članova. Osnivači ove nove udruge, u okviru Saveza organizacija za tehničku kulturu Valpovo su: Franjo Jančković, Sonja Ružman, Branko Rajčević, Josip Geto, Tomislav Brusač, Milan Grković, Čedo Kokić, Željko Cvenić, Mirko Stanić, Edo Idrizović. Za predsjednika je izabran prof. Franjo Jančković, a prvi tajnik društva bio je Branko Rajčević. Predsjednici društva bit će još: Č. Kokić, Z. Majetić, I. Kutnjak, D. Kuba. U okviru udruga djeluju slijedeće grupe: za zvijezde, kozmologiju, sunce i astronautiku. Zahvaljujući velikoj pomoći kombinata Belišće i Narodne tehnike Valpovo, iste su godine nabavljeni vrlo kvalitetni i suvremeni teleskopi i pribor "Tasco", što je bio novi poticaj za ostvarenje programa. Valpovački astronomi se brzo uključuju u akcije, astro-kampove i druge programe Hrvatskog astronomskog saveza iz Zagreba. Astronomsko društvo "Sirius" Valpovo, prva je udruga iz područja astronomije osnovana u Slavoniji i Baranji. Društvo je prestalo s radom 1990. godine, kada je brisano iz registra. Danas aktivnost u Domu tehnike u Valpovu, Centru tehničke kulture, provodi grupu astronoma od 15-ak članova.

AUTO MOTO TEHNIKA

Prve organizirane oblike razvoja auto moto tehnike na Valpovštini bilježimo od osnivanja Auto - moto društva Valpovo. 4. ožujka 1958. godine. Inicijativu za osnivanje ove udruge dali su: Stjepan Grginac, Milan Klobučar, Stjepan Takač, Ivan Vinogradac, Ivan Uranjck, Milan Tomičić, Stjepan Šmit, Stjepan Varga, Ivan Abramić, Zdravko Vičević. Antun Perl, Mirko Tomičević, Mirko Žibrat, Zorko Deri i drugi. Prvi predsjednik društva bio je Stjepan Grginac, a tajnik Milan Klobučar iz Valpova. 9. travnja 1964. godine pri Auto - moto klubu se otvara radionica za popravak motornih vozila. Prvi uposlenik bio je Zorislav Deri, a radionica je ubrzo zapošljavala sedam djelatnika. 17. siječnja 1972. godine počinje s radom Auto škola u Valpovu za pripremanje kandidata za polaganje vozačkog ispita A i B kategorije. Prvi voditelj škole bio je Zorko Deri. Instruktori su bili: Alfred Skelac, Srećko Lauter, Franjo Orešković, Stjepan Blažević i drugi. Uz pomoć i razumjevanje kombinata "Đuro Salaj" Valpovo, trajno se rješava prostorno pitanje društva, uređenjem i otvaranjem objekta tzv. "malog mlina" u ulici M. Gupca 49, Valpovo, 14. rujna 1979. godine. Na inicijativu Narodne tehnike i Auto - moto društva Valpovo 1984. godine, započelo je saniranje prostora tzv. "crne bare" uz Karašicu u Valpovu (ulica A. Stepinca), s ciljem uređenja auto poligona i izgradnje stanice za tehnički pregled motornih vozila. Akcija je uspješno okončana samo u izgradnji prometnog poligona 1988. godine. Veliki doprinos razvoju auto moto tehnike dali su: Srećko Lauter, Ivan Rajković, Stjepan Mijatović, Stjepan Tivanovac, Zvonko Vinković, Stjepan Blažević, Stjepan Bajer i drugi. U Belišću je Auto - moto društvo "Radnik" osnovano 1959. godine. Osnivanje je potaknulo nekoliko osoba a spomenimo : Franju Lackovića, Tomislava Kubu, Kobzi Karla, Keča Milenka, Mirka Vukovića, Pavla Cincara, Branka Štefanovića, Ivana Gereća, Nikolu Sirnica, Milorada Puljevića i druge. Društvo je osnovano s primarnim zadatkom osposobljavanja budućih vozača, iako se amaterski bavilo i održavanjem automobila svojih članova. 1963. godine otvorena je mala radionica u kojoj se održavaju vozila članova. Društvo je 1968. godine napustilo obuku vozača. 1971. godine društvo mijenja ime u AMD "Belišće". Predsjednici društva bili su: Franjo Lacković, Zoran Mavričić, Josip Puhalo, Đuro Lešnjaković, Mato Matijević, Ladislav Podobnik.

BRODSKO MODELARSKA TEHNIKA

U ljeto 1949. godine, u Belišću na inicijativu A. Truhara, koji se sam počeo baviti amaterskom gradnjom čamaca, okupilo se nekoliko mladih koji su započeli s prvim radom na izgradnji čamaca. Početak je bio težak, bez prostorija i materijalnih sredstava. S velikim planom prišlo se uređenju porušenog objekta (doma) "Jadranske straže" kraj Drave. Kombinat Belišće dodjelio je toj grupi entuzijasta Brodskog kluba Narodne tehnike Belišće potreban materijal i alat, te se započelo sa izgradnjom čamaca. Radilo se cijelu zimu i za Prvi maj sagrađeni su prvi čamci (sandoline) koji su isplovili sa svojim graditeljima

Dravom. Gradnja čamaca je nastavljena, a počelo se i s vježbanjem u veslanju. Veći sportski uspjesi započinu izgradnjom školskih čamaca u kojima je bilo omogućeno sudjelovanje na natjecanju 1953. godine, na prvenstvu Hrvatske u Osijeku. 1958. godine, u ovom klubu izgrađuju se prvi kanu čamci u Hrvatskoj. Razvojem sporta i kajakaštva u Belišću sve su veći zahtjevi i potrebe za kvalitetnijim plovilima, pa majstori belišćanske radionice započinju izradu vrlo kvalitetnih plovila od prešanog furnira. Spomenimo M. Stanica, S. Flajca, S. Lipnickog, M. Gudlina, S. pendića, Z. Takača, a profesionalno su radili Derek, Fričan, Deri, Kalivoda, Krznarić. Radionica je 1967. godine registrirana kao privredna djelatnost i jedina je u tom razdoblju koja proizvodi čamce za kajak sport. 1988. godine u Belišću je organiziran seminar za samogradnju čamaca iz plastične mase. Bio je to posljednji pokušaj oživljavanja rada brodo-modelarske tehnike pri kajaku. Tu bogatu i svijetlu tradiciju modelarstva na Valpovštini, danas nastavlja grupa od 10 mladih modelara u Domu tehnike Valpovo.

ENERGETIČARI

Razvoju energetike općenito na Valpovštini je pridavana velika pažnja više od 120 godina, zahvaljujući shvaćanju radnika Belišća da će s vlastitom proizvodnjom energije i vlastitim stručnjacima u tom području ostvariti visoku sigurnost proizvodnih postrojenja kao i mogućnost ostvarivanja višeg standarda stanovništva. Takva orijentacija pokazala se plodnom jer je u Belišću niknula ideja o organiziranju udruge energetičara. Prva strukovna organiziranost datira od 1948. godine, kada su se belišćanski energetičari učlanili u Pododbor Saveza strojovođa i ložača u Osijeku. Aktivnost u ovakvom obliku trajala je sve do 1967. godine kada spomenuti Savez dobiva ime Savez energetičara Hrvatske. 23. veljače 1974. godine, u Energetici kombinata Belišće osnovana je udruga pod nazivom Društvo energetičara Belišća, koje od tada do danas jedino organizirano prati, inicira i sudjeluje u rješavanju problematike energetike na našem području. Društvo inicira 1979. godine redovno školovanje i usavršavanje energetičara u Valpovu otvaranjem odjeljenjaškolske godine 1979./80. u Srednjoškolskom centru Valpovo. Razvoj energije i njenom iskorištavanju, te širenju tehničke kulture, pridonjele su mnoge generacije energetičara, većinom iz Belišća, a prisjećamo se plejade organizatora i vođa: Stjepana Savića, Pave Perkovića, Pave Jelića, Marina Berečića, Dragana Fumića, Milana Šamadana, Dragana Mesića, Željka Buchwalda, Dragana Mileca, Dragana Barišića i mnogih drugih.

FOTO TEHNIKA

Foto amaterizam na našem području intenzivnije se razvija početkom 50-ih godina, zahvaljujući velikom utjecaju, pomoći i inicijativama foto amatera iz Osijeka. Prvi Klub foto i kino amatera Valpovo, osnovan je 1950. godine i djeluje do 1954. godine. Aktivnost foto amatera uglavnom se svodila na fotografiranje zbivanja događaja koji su u tom trenutku bili aktualni. Osnivači te udruge bili su Dragutin Bajer, Kaja Štraub, Zlatko Borković, Matija Sušić, Alfred Skelac, Vilim Lendel, Franjo Varga i drugi. Novi pokušaj osnivanja Foto kluba u Valpovu bilježimo 1957. godine no ni taj pokušaj tadašnjih entuzijasta za rješavanjem prostora ne uspjeva, pa ubrzo dolazi do prestanka rada. Školske godine 1965./66. u valpovačkoj Gimnaziji bilježimo osnivanje foto sekcije pod vodstvom Imre Gužvanja, te kino sekcije pod vodstvom Tonke Buljan. Na Valpovštini u to vrijeme, usporedo s razvojem tehnike i porastom osobnog standarda, pojavljuje se sve veći broj osoba koje kupuju kamere, u namjeri da svojim pogledom snimaju svijet koji ih okružuje. 19. studenoga 1969. godine, grupa kino amatera iz Valpova osniva u Fiskulturnom domu u Valpovu, B. Radić 34 (danas Dom tehnike).

KINO KLUB VALPOVO.

Želi se time izići iz uskih okvira pogleda, te odigrati ulogu u širenju opće i tehničke kulture. Klub okuplja u to vrijeme najkreativnije mlade ljude Valpova i šire - Vladimira Hlavača, Antuna Lopušića - Grgu, Ivana Vučićki, Darka Uranjeka, Vladimira Vagnera, Miroslava Revalda, Branka Radulića, Stjepana Mijatovića i druge. Entuzijizam i polet mladosti, stopljeni u ovaj valpovački klub, utihnuli su u proljeće 1972. godine, kada i prestaje svaka aktivnost i rad kluba. Međutim, snimljeni materijali tadašnjeg trenutka Valpovštine

i danas su svjedočanstvo vremena na dugim metrima celuloidne vrpce. Priča o foto i kino amaterizmu u našoj sredini, nastavlja se 16. siječnja 1978. godine kada dolazi do osnivanja Foto kino kluba "FOK" Valpovo u prostorijama male vijećnice (zgrada pokraj crkve), s evidentirana 153 člana. Osnivači ove udruge bili su Dragan Francuz, Josip Geto, Andrija Jandrok, Marko Lebinac, Stjepan Matanović, Ladislav Pađen, Dušan Radović, Petar Slavujac, Milan Šamadan i Franjo Varga. Prvi predsjednik je bio Ladislav Pađen, a tajnik Andrija Jandrok. Predsjedništvo kluba brojilo je sedam članova. Klub je prestao s radom 1990. godine. 16. prosinca 1981. godine dolazi do osnivanja i druge udruge pod nazivom Foto kino klub "Spektar" Ladimirevci. Prisjećamo se Tihomira Janjića, Nediljka Pušića, Zlatka Vinogradca, Matije Peraka i drugih. Klub je radio i djelovao u svojim prostorijama, te bio sudionik mnogih društvenih zbivanja u Ladimirevcima. Aktivnost i ovog kluba zamire 1990. godine.

INFORMATIKA

Informatika je područje tehničke kulture koje je postalo imperativ vremena, a u svezi s tim i osnovica daljnjeg razvoja suvremene civilizacije, življenja i rada. Sukladno navedenom, uvodi se u valpovačkom Srednjoškolskom Centru nastava iz informatike školske godine 1982./83., koju završava prva generacija učenika. 1987. godine Narodna tehnika Valpovo nabavlja informatičku opremu za 5 mjesta, namjenjenu za izvannastavnu aktivnost učenika. Od tada bilježimo prve organizirane tečajeve iz informatike za srednjoškolsku mladež. 1989. godine, uporedo s uređenjem Doma tehnike u Valpovu, nabavljaju se prva računala za 8 mjesta namjenjena za izvođenje nastave (programa) za osposobljavanje građana za rad na računalu. Kabinet informatike u rujnu 1990. godine prima prvu generaciju polaznika informatičke škole za odrasle u Valpovu, a ciklusi obrazovanja nastavljeni su do danas. Osnivanjem informatičke škole u Valpovu, uz veliku pomoć škole iz Osijeka, omogućeno je mnogim našim sugrađanima da svoja prva saznanja iz informatike stječu upravo u kabinetu informatike u Domu tehnike.

INOVATORI

Invetivna djelatnost na području Valpovštine ima dugu tradiciju (prva nagrada za inovacije u Belišću 1958. godine), ali o prvom organiziranom pristupu valja govoriti tek od 12. listopada 1981. godine osnivanjem udruge pod nazivom Društvo inovatora općine Valpovo. Udruga je danom osnutka imala 130 članova, većinom iz Belišća. Od tada se povećava broj komisija za inovacije u radnim kolektivima, primjenjuju pravne i zakonske regulative, donose Pravilnike koji reguliraju ovo područje i drugo. Intviziraju se samostalni i timski nastupi inovatora Valpovštine na izložbama izuma i tehničkih unapređenja, kao "INOVA" u Zagrebu, "RAST" u Rijeci, "PANOVA" u Osijeku i drugdje. Inovatori Valpovštine sudionici su 1. Zbora invetivnih radnika u Zagrebu 1984. godine, a pet sudionika podnosi i priopćenja na ovu temu. 12. listopada 1987. godine bilježimo osnivanje udruge tehničke kulture u kombinatu Belišće pod nazivom Društvo izumitelja i autora tehničkih unapređenja Belišće, te 14. listopada 1988. godine udruge u tadašnjem kombinatu "Đuro Salaj" Valpovo (skraćeno DIATU Valpovo). Dobra organiziranost u našoj sredini pridonijela je u to vrijeme znatnim uštedama, produktivnosti u radu, tehnološkim poboljšanjima i tehničkim unapređenjem navedenih najvećih Dohnala, Željka Josipa Stefića, organizacija, u to vrijeme, na Valpovštini. Za veliki doprinos razvoju inovacija na našem području ističemo: Faustina Lackovića, Stjepana Lončarića, Zorana Mavričića, Vladu Mogoroša, Josipa Miljačkog, Dragutina Križana, Šimu Vuksanića, Andriju Libla, Filipa Kljajića i druge. Inovatori i invetivni djelatnici primili su mnoga značajna priznanja i nagrade za svoj rad, kao i udruge, sekcije i timovi u spomenutim organizacijama.

INŽENJERI I TEHNIČARI

Strojarstvo i elektrotehnika su na Valpovštini oduvijek bila područja koja su značajno utjecala na gospodarski i društveni razvitak. Stručni kadrovi, posebice u najranijem razvoju kombinata Belišće, bili su i ostali nositelji razvitka. 1960. godine dolazi do organiziranog djelovanja u ovoj struci i to osnivanjem

udruge tehničke kulture - Društvo strojarских i elektrotehničkih inženjera i tehničara Belišća. Osnovni ciljevi i zadaci bili su usmjereni na stručno osposobljavanje i usavršavanje svojih članova za obavljanje profesionalnih zadataka na radnim mjestima. Poticalo se i iniciralo unapređenje proizvodnje, povećanje produktivnosti i inventivnosti u gospodarstvu. 27. lipnja 1986. godine društvo je bilo organizator prvog natjecanja mladih stručnjaka Valpovštine iz informatike pod nazivom "Microtest". Tijekom ovih godina, veliki broj inženjera i tehničara dao je značajan doprinos razvoju gospodarstva Valpovštine, a mi se prisjećamo Faustina Lackovića, Stjepana Lončarića, Andrije Holjevca, Josipa Gostinskog, Branka Ružmana, Milana Fumića, Branka Slačanca, Petra Koruge, Antuna Dormanja, Drage Šušara, Miroslava Šutala, Karla Kobzi, Petra Horvata, Zvonimira Dezottija, Tomislava Borića, Ivana Katića, Dragutina Srepflera, Marijana Oreškovića i drugih.

KEMIČARI I TEHNOLOZI

Strukovna udruga tehničke kulture, koja okuplja kemičare i tehnologe Valpovštine, je Društvo kemičara i tehnologa Belišća, osnovano 1962. godine u Belišću. Kemičari i tehnolozi od tada do danas prate suvremeni razvoj kemije i tehnologije u nas i u svijetu organiziranjem stručnih predavanja, posjetama stručnim izložbama, sajmovima u zemlji i inozemstvu. Mnogobrojni članovi ove udruge sudjelovali su na znanstvenim skupovima i simpozijima s prikazima i analizama stanja u kemiji i tehnologiji iz našeg okruženja, posebice kombinata Belišće. Kemičari i tehnolozi dali su posebno vrijedan doprinos u izgradnji i razvitku II. i III. faze "Bel"-a, odnosno celulozne papirne industrije u Belišću, kao i optimizaciji procesa, smanjenju normativa, utroška sirovine, pomoćnih sirovina i energenata. Zalaganjem članova ove udruge riješava se pitanje zagađivanja Drave spaljivanjem otpadnog crnog luga i pročišćavanje otpadnih voda. Mjesta Valpovo, Belišće i Bistrincu dobili su time kvalitetnu pitku vodu. Razvitku kemije i tehnologije u sklopu udruge, posebno su pomogli Dragutin Bolšec, Antun Klarić, Miroslav Slačanac, Franjo Bodi, Božica Slačanac, Filip Kljajić, Mirko Stanić, Vlado Jerbić, Vlasta Čičak, Milorad Krgović, Krešimir Albreht, Nikola Talić i drugi.

MLADI TEHNIČARI

Slobodne ili izvanškolske aktivnosti u školama omogućuju učenicima isticanje posebnih interesa i sklonosti, te razvijaju stvaralački i aktivan odnos prema radu u području za koje su zainteresirani. Prve izvanškolske aktivnosti u tehničkoj kulturi uvode se šezdesetih godina. 20. listopada 1967. godine bilježimo osnivanje udruge pod nazivom Klub mladih tehničara "N. Tesla" u osnovnoj školi Valpovo. U početku su radile dvije sekcije: maketarsko modelarska i elektro-strojarska. Vrlo brzo interes učenika širi se i za druge tehničke aktivnosti pa se osnivaju foto sekcija, kino sekcija, građevinska i brodo sekcija. Aktivnosti su vrednovane na susretima i smotrama tehničkog stvaralaštva mladih širom zemlje, a bilježimo i rezultate Ivice Kudeljaša, Vesne Jelić, Dragana Francuza i drugih na ovim natjecanjima. Početkom školske godine 1970./71. osniva se i Klub mladih tehničara u osnovnoj školi u Belišću, te Omladinski klub tehnike "14. travanj" Valpovo pri Srednjoškolskom centru u Valpovu. Aktivnosti u tehničkoj kulturi provodili su i mladi tehničari u osnovnim školama u Petrijevcima i Bizovcu. međutim nije došlo do osnivanja školskih udruge. Razvitku izvanškolskih aktivnosti učenika u tehničkoj kulturi, treba prvenstveno zahvaliti nastavnicima tehničkog odgoja. Spomenimo Petra Slavujca, Zvonimira Hajnca, Dragana Pejaka, Ivana Tonkovića, Ivicu Miličevića, Stjepana Paškuljevića, Josipa Matijevića, Vladimira Iliša i druge.

RADIO AMATERI

Prve inicijative za osnivanje udruge radioamatera na Valpovštini zabilježene su 1948. godine kada njemački zarobljenik imenom Helmut Šilt u Belišću okuplja nekolicinu istomišljenika. Ideja je rođena u zgradi Kina Belišće, gdje se tada nalazio razglas koji su opsluživali i tehnički održavali tadašnji zaljubljenici tehnike. Spomenimo neke: Matija Mužević, Josip Ambroš, Dragutin Gibičar, Stjepan Harangozo, Joza Balković, Vlado Dohnal, Zlatko Eberl i drugi. Grupa ovih zaljubljenika bila je okupljena

oko razglasne stanice i u 1949. godini, međutim do osnivanja udruge nije došlo. Organiziran način rada i djelovanja Radio kluba u Belišću bilježimo od 25. siječnja 1956. godine kada se održala osnivačka Skupština u prostorijama Šah kluba Belišće. Prvi predsjednik kluba bio je Braco Vuković, tajnik Zvonko Šerbedžija, a Josip Nosse nastavnik tečaja. Iste godine u klubu je organiziran tečaj za radio amatere kojeg je završilo 20 polaznika i koji su kasnije bili kadrovska okosnica u radu udruge. U Valpovu je tek 1959. godine osnovan Radio klub Valpovo u Dvorcu. Inicijativni odbor činili su tada Josip Nosse, Antun Sinković, Stjepan Grginac, Ivan Abramić koji je bio i prvi predsjednik kluba. Od tada radio amaterstvo na Valpovštini ima sve više pristalica, a rezultati su značajni i ogledaju se u mnogobrojnim natjecanjima na KV i UKV stanicama. Spomenimo ovom prigodom da je zahvaljujući članovima Radio kluba "N. Tesla" iz Valpova ostvaren prvi izravni radio prijenos putem Radio Valpova i to iz Brodanaca, 1974. godine (OSS, stari sportovi). Doprinos razvoju ove grane tehničke kulture kroz razdoblje svoje opstojnosti dali su Matija Klauzer, Stjepan (Braco) Vuković, Stjepan Krugovečki, Josip Ambroš, Antun Sinković, Zlatko Eberl, Zvonko Šerbedžija, Josip Nosse, Vlado Dohnal, Josip Rupić, Vlado Stubičan, Krunoslav Ileš, Franjo Zemljak, Ivica Sašek, Dragutin Frajlić, Dragan Pejak, Ivo Novak, Stjepan Debeljak, Horvat Šandor, Ivica Galičić i drugi.

UČENIČKO ZADRUGARSTVO

Objedinjavanje korisnog rada učenika u školi urodilo je plodom 1957. godine kada je inicijativom nastavnika Ivana Segetlije, Barbare Tomičević, Vladimira Hana, Vere Petrović, Juraja Rožmana osnovana prva zadruga u Valpovštini pod nazivom Učenička zadruga "I.L. Ribara" Valpovo, pri osnovnoj školi. Imala je tada 126. članova u dvije sekcije - ratarskoj i vrtlarskoj. Na prostoru današnje osnovne škole u Valpovu bila je parcela na kojoj su mladi zadrugari prvi puta u Valpovu zasijali hibridni kukuruz. Uveli su i nove agrotehničke mjere kojima su ostvarili 100 mtc/ha. Ovaj uspjeh značio je novčani dobitak, ali još više poticaj za daljnji rad. Već 1959. godine nabavljen je i prvi traktor "Ford Major" koji privlači sve veću pažnju mladih zadrugara, a zahvaljujući prinosu kukuruza i nove kulture, šećerne repe, iste je godine je kupljen i TV aparat, što je u Valpovu bila prava rijetkost. Mladi zadrugari sve su aktivniji u proizvodnji hrane na malim površinama, sadnjom rotkvice i višanja. Planevri uređuju okolinu, zgrade, sade i njeguju živicu, proizvode glavice luka i drugo. A mi spominjemo neke učenike koji su proslavili ovu zadrugu na raznim susretima - Mira Tonković, Rezica Berak, Stjepan Kupčerić, Željko Modrić, Josip Berečić, Ljiljana Čokljat, Boris Brkić, Ljerka Jančikić, Mirela Prole, Boro Buljan, Verica Bošnjak, Kruno Cvenić, Ksenija Andraković, Indira Košutić, Dragana Gegić i drugi. Prvi predsjednik Učeničke zadruge bio je Mirko Terzić, a prvi blagajnik Nada Sabo. Velike zasluge za izvanredne rezultate zadruge možemo zahvaliti voditeljima pojedinih sekcija: Ivanu Segetliji (poljoprivreda), Barbari Tomičević (dendrološka), Varici Matijanić (domaćinstvo), Josipu Matijaniću (vrtlaska, voćarska), Katici Vuković (male vezilje), Ljubici Lekić, Mariji Radošević i Mariji Jozić (cvjećarska) te Marici Đuranić (cvjećarska II). Uspješni razvitak učeničkog zadrugarstva na Valpovštini bilježimo i u drugim školama, pa od 1980. godine djeluje učenička zadruga "Mladost" u Bizovcu, te učenička zadruga "Napredak" u osnovnoj školi Belišće. Učeničko zadrugarstvo je danas, na žalost, u opadanju pa izostaju rezultati mladih zadrugara.

Zajednica tehničke kulture Valpovo

Ratne devedesete, stvaranje Republike Hrvatske, a naposljetku Domovinski rat dovele su do bitnih promjena u aktivnostima Narodne tehnike. ZTKV kao sljednica imala je neprocjenjiv doprinos u Domovinskome ratu. Dom tehnike u Valpovu, kao prostor i kao organizacija strukovnih aktivnosti, data je na raspolaganje ZNG i HV. Veći dio članstva se s puškom u ruci uključio u obranu domovine, a onaj drugi aktivno sudjelovao kroz radne obaveze na radnim mjestima. Godine 1999. godine umire dugogodišnji tajnik Josip Geto. Na mjesto novog tajnika izabran je Dragan Francuz. Dom tehnike tada broji sedam udruga i gotovo nikakav rad s mladima. Bilo je to razdoblje poslije kada je po logici stvari, valjalo u tehnici napraviti sveukupnu inventuru zatečenog stanja, kako bi bilo jasno s kojih pozicija treba nastaviti daljnje aktivnosti. Istina je, da je unatrag deset godina tehnička kultura gubila svoju poziciju kako u poretku kulture, tako i u poretku tehničke nadgradnje. Tendencije su bile da narodnu tehniku treba neutralizirati a organizirane ispostave zakonski isključiti iz života kulture. Rat je donio i neke nove popratne poteškoće. U borbi za preživljavanje tko je još mario za "neku" tehničku kulturu?! U takvom vremenu neizvjesnosti, stvarala se plodna klima za aktivnosti koje u nekom organiziranom društvu nisu

normalne i prihvatljive. Aktualni Izvršni odbor, zatečen saznanjima, bio je na kušnji: da li od svega dići ruke ili prebroditi situaciju, u cilju obstoja ZTKV i spašavanja obraza i autoriteta mnogobrojnih članova i članica i same Zajednice? Sa sigurnošću možemo reći da smo zajedničkim snagama, mudrim i strpljivim koracima izašli iz jednog stanja u koje smo, bez vlastite volje i saznanja dovedeni. Dolaskom novoga tajnika – profesionalca, gospodina Dragana Francuza, njegovim nesebičnim zalaganjem, ali i kolektivnim i strpljivim radom Izvršnog odbora, uz mnogo konstruktivnih napora, stanje je u svim segmentima, u potpunosti sanirano. ZTKV je i dalje mogla uzdignute glave koračati putevima tehničke kulture i stazama gdje poštenje hoda. Novi upravni odbor (BOŽO BABIĆ, STJEPAN BLAŽEVIĆ, DRAGAN MILEC, BOŽIDAR PETRANOVIĆ, FILIP KLJAJIĆ, DRAGUTIN FRAJLIĆ, MARIJAN ANTOLOVIĆ, VLADO JUNG, NIKOLA TALIC, VLASTA HORNUNG), predsjednik Dragan Milec i tajnik Dragan Francuz, imaju zdravu i plodnu podlogu, na kojoj mogu graditi, oblikovati i širiti organizaciju tehničke kulture po našoj mjeri, po mjeri koja nama dolikuje.

U razdoblju od 2000. – 2008. aktivnosti u Domu tehnike započinju u svim segmentima. Tehničke udruge građana koje su učlanjene u ZTKV povećavaju se sa 7 na 16. Centar tehničke kulture otvara nove radionice i u njih prima sve veći broj djece i mladeži, koja svojim aktivnostima postižu sve veće uspjehe na natjecanjima u Domovini i izvan nje.